

Starfshópur um stefnu/framtíðarsýn fyrir Viðey Greinargerð til fagraðs (MÍT)

1. Inngangur

Á fundi menningar-, íþróttar- og tómstundaráðs, mánudaginn 23. ágúst 2021, var fjallað um minnisblað Borgarsögusafns um stefnumótun fyrir Viðey, sem upphaflega var kynnt á fundi ráðsins 10. maí 2021. Samþykkt var að Katrín Atladóttir og Líf Magneudóttir yrðu fulltrúar ráðsins í starfshópi, ásamt Guðbrandi Benediktssyni safnstjóra BSS og Þórólfi Jónssyni frá deildarstjóra náttúru og garða hjá USK. Starfshópurinn fékk það hlutverk að undirbúa og skipuleggja frekari vinnu við stefnumótunina, svo sem að fara yfir eldri stefnu frá árinu 2001 og skoða helstu áherslur, greina helstu breytingar í umhverfi Viðeyjar sl. 20 ár, kortleggja helstu hagaðila og undirbúa áframhald vinnunnar við gerð nýrrar stefnumótunar.

Starfshópurinn fór í vettvangsferð í Viðey fimmtudaginn 9. september til að skoða aðstæður og þá var haldinn vinnufundur í Skólahúsinu, þar sem farið var yfir helstu áherslur í eldri stefnumótun (frá 2001). Fimmtudaginn 30. september var svo framhaldsfundur á Sjóminjasafninu í Reykjavík, þar sem áfram var farið yfir eldri stefnumótun og fjallað um framhald vinnunnar við gerð nýrrar stefnumótunar fyrir Viðey.

Fulltrúar starfshóps:

Katrín Atladóttir (D)
Líf Magneudóttir (V)
Guðbrandur Benediktsson
Þórólfur Jónsson

Starfsmenn BSS sem komu að vinnunni:

Guðmundur D. Hermannsson, verkefnastjóri Viðeyjar á BSS
Helga Maureen Gylfadóttir, deildarstjóri miðlunar og fræðslu á BSS
Vala Magnúsdóttir, deildarstjóri rekstrar og þjónustu á BSS

2. Helstu áherslur

Helstu áherslur sem komu fram í vinnunni í haust voru þær að stefnan frá 2001 væri í flesta staði vönduð og góð. Þar eru ákveðin atriði sem ber að halda í, s.s. áherslan að Viðey skuli vera friðsæll staður, náttúruperla og sögustaður, með merkilegum listaverkum. Áhersla var lögð á draga fram og undirstrika sérstöðu Viðeyjar og að slík svæði yrðu sífellt dýrmætari eftir því sem borgin vex, útivistarsvæði sem eykur lífsgæði allra borgarbúa og gesta borgarinnar – nokkurs konar borgargarður. Mjög mikilvægt er að huga vel að öllum umhverfisþáttum og náttúruvernd þarf að vera í forgrunni, sem og minjavernd. Rétt er að skoða nýja stefnu sérstaklega með hliðsjón af umhverfisstefnu borgarinnar, græna planinu og huga að þáttum eins og sjálfbærni.

Þannig leggur starfshópurinn til að haldið verði í meginþætti stefnunnar frá 2001, efnistöð og áherslur – og vert er að flýta sér hægt í vinnunni og vanda til verka. Mörg af þeim markmiðum sem þar koma fram hafa gengið eftir á síðustu árum, s.s. aðstaða til fræðslu í Skólahúsi, gestaaðstaða í Hesthúsi o.fl. Önnur markmið er rétt að endurskoða eða einfaldlega taka af lista, t.a.m. varðandi nýbyggingar. Uppbygging og

allar framkvæmdir ættu að vera í lágmarki og samkvæmt því ætti ekki byggja ný mannvirki í eygni, eins og gistaðstöðu í austurhluta eyjarinnar, eða norðan við stofuna. Betur fer á því að nýta fremur það sem þegar er til staðar, s.s. Skólahúsið, Vatnstank Viðeyingafélagsins, Viðeyjarnaust o.fl.

Skoða þarf vel hugmynd um brú úr Gufunesi sem hefur lengi verið til umræðu. Mikilvægt er að skoða þá hugmynd sérstaklega vel, með aðgengis- og öryggismál í huga, en einnig meta hvaða áhrif brú myndi hafa á náttúru Viðeyjar og starfsemi í eygni. Jafnhliða þarf að huga að forsendum brúargerðar m.t.t. vaxandi byggðar í Gufunesi og öðrum nálægum hverfum og móta heildarsýn.

Ef brú verður byggð er brýnt að styrkja austurhluta eyjarinnar, s.s. með betri stígum og aðstöðu í húsunum sem þar er að finna. Huga þarf heildrænt að aðgengismálum fyrir Viðey og gera langtímaáætlun í þeim efnum. Brýnt er að gera eyjuna aðgengilega með góðum stígum allan hringinn, bæði fyrir reiðhjól og gangandi og hafa bekkir sem fólk getur sest á. Bæta þarf eða endurnýja merkingar og skilti (forðast þó skiltafrumskóg) og skoða vel salernisaðstöðu með úrbætur í huga. Huga að því að bæta aðstöðu við Skarfabakka, þ.e. miðasöluhús, sem einnig gæti nýst sem aðstaða til sjósunds.

3. Næstu skref

Starfshópur skilar stuttri þessari greinargerð til fagráðs á þessu ári, kynnir helstu niðurstöður og áherslur. Í kjölfarið fara fram umræður um framhald vinnunnar, en lagt er til að skipaður verði stýrihópur í byrjun næsta árs, sem fær það hlutverk að móta stefnuna áfram, ræða við hagaðila og gera aðgerðaáætlun til 5 ára. Það verður svo rætt innan fagráða og loks í borgarstjórn. Æskilegt er að fulltrúar í stýrihópi komi frá fleiri fagráðum og –sviðum borgarinnar, bæði kjörnir fulltrúar og embættismenn (hér má nefna fulltrúa frá umhverfis- og heilbrigðisráði, skipulags- og samgönguráði og menningar-, íþrótt- og tómstundaráði).

4. Helstu hagaðilar

- MOF (sér í lagi Borgarsögusafn og Listasafn, einnig Höfðuborgarstofu)
- USK (garðyrkju og framkvæmdasvið)
- SFS (fræðslumál)
- Eignaskrifstofu
- Faxaflóahafnir
- OR / Veitur
- Minjastofnun Íslands
- Þjóðminjasafn Íslands
- Samgöngustofa
- Ráðuneyti menningarmála
- Ferðaþjónustuaðila (SFF)
- Skátahreyfinguna
- Dómkirkjuna og Kirkjugarðaráð
- Viðeyingafélagið
- Siglingaklúbbi (Snarfari og Brokey)
- Umhverfisstofnanir
- Háskólasamfélagið
- fleiri ...

Meðfylgjandi er stefnumótun frá 2001